

## ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНОГО СПІЛКУВАННЯ У СФЕРІ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ

**Євгенія Тягнирядно**

*кандидат педагогічних наук, доцент,*

*професор кафедри мовної підготовки*

*факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності*

*Одеський державний університет внутрішніх справ*

*ORCID ID: 0000-0001-5081-9856*

*tevodessa@gmail.com*

**Ключові слова:** *гендерна рівність, професійні відносини, професійна етика, громадянські права, правозахисна діяльність, соціальна відповідальність.*

Ця наукова стаття розглядає важливі аспекти гендерного спілкування у сфері діяльності поліції, вказуючи на його вплив на професійні та міжособистісні відносини у зазначеній сфері. Дослідження висвітлює питання гендерної рівності, мовного аспекту гендерного спілкування, взаємодії між поліцейськими та громадянами, а також внутрішніх відносин між співробітниками поліції. Стаття акцентує увагу на важливості гендерної чутливості в контексті сучасних реформ поліцейської служби. Автор розглядає історію і структурні особливості гендерного спілкування в поліції, наголошуючи на тому, що неправильне розуміння та ігнорування гендерних питань може призвести до дискримінації, непорозумінь та погіршення робочого клімату.

Особлива увага приділяється необхідності професійного навчання з гендерної чутливості для правоохоронців. Таке навчання може допомогти у розбудові довіри громадян, зокрема вразливих груп населення, до поліції. Автор звертає увагу на те, як соціокультурні фактори та стереотипи впливають на сприйняття і взаємодію поліції з громадянами, особливо коли йдеться про жертв насильства або дискримінації.

Крім того, реформа поліцейської служби, яка інтегрує гендерні питання, відкриває двері для активнішої участі жінок у правоохоронній діяльності. Автор наголошує, що залучення жінок не тільки сприяє гендерній рівності, але і може зробити поліцейську службу більш ефективною, професійною та відкритою для потреб громадян.

У підсумку стаття підкреслює важливість гендерної чутливості у роботі поліції, наголошуючи на потребі продовження реформ та навчання з метою покращення взаємодії із громадськістю та внутрішнього робочого середовища.

## GENDER COMMUNICATION SPECIFICS IN THE POLICE FIELD

**Yevheniia Tiahnyriadno**

*PhD in Pedagogy, Associate Professor,  
Professor at the Department of Language Training  
of the Faculty of Specialist Training for Preventive Activities Units  
Odessa State University of Internal Affairs*

**Key words:** *gender equality, professional relationships, professional ethics, civil rights, law enforcement activities, social responsibility.*

This scientific article examines important aspects of gender communication in the police sector, highlighting its influence on professional and interpersonal relationships within this field. The research addresses issues of gender equality, the linguistic aspects of gender communication, interactions between police officers and citizens, as well as internal relationships among police personnel. The article emphasizes the importance of gender sensitivity in the context of modern police service reforms. The author explores the history and structural features of gender communication within the police, emphasizing that a lack of understanding and ignoring gender issues can lead to discrimination, misunderstandings, and a deterioration of the working environment.

Special attention is given to the need for professional gender sensitivity training for law enforcement officers. Such training can help build trust among citizens, especially vulnerable populations, towards the police. The author also highlights how sociocultural factors and stereotypes affect the perception and interaction of the police with citizens, especially in cases involving victims of violence or discrimination.

Furthermore, police service reform that integrates gender issues opens the door to greater participation of women in law enforcement activities. The author emphasizes that involving women not only promotes gender equality but can also make the police service more efficient, professional, and responsive to the needs of citizens.

In conclusion, the article underscores the importance of gender sensitivity in police work, emphasizing the need for ongoing reforms and training to improve interactions with the public and the internal working environment.

**Вступ.** Сучасне суспільство стоїть перед численними викликами і завданнями у сфері гендерних відносин та гендерної рівності. Однією з ключових сфер, де ці питання набувають особливої актуальності, є поліцейська діяльність. Гендерне спілкування у сфері поліції визначає як стосунки між поліцейськими та громадянами, так і внутрішні взаємини серед співробітників правоохоронних органів. З огляду на загальну тенденцію розширення жіночої присутності в поліції, а також зростання обізнаності суспільства щодо питань гендерної рівності дослідження особливостей гендерного спілкування у цій сфері набуває великого й актуального значення.

Гендерне спілкування в поліції охоплює широкий спектр аспектів – від використання мови та комунікації до структурних та організаційних питань, і впливає на якість обслуговування громадян, робочий клімат у правоохоронних органах і загалом на сприйняття поліції суспільством. Гендерні аспекти стосунків у поліції досі залишаються предметом

наукового обговорення та вимагають більш глибокого розуміння.

Більшість наукової літератури з питань гендеру та поліцейської діяльності оцінює гендерні відмінності в рівнях арештів і застосуванні сили поліцією. Хоча прості гендерні відмінності в поведінці поліцейських важливі для розуміння навичок, які чоловіки та жінки привносять до поліцейської професії, дослідження також має визначити, за яких умов виникають гендерні відмінності та які фактори впливають на зв'язок між статтю та поведінкою поліцейського, щоб ці знання були конструктивними.

**Метою статті** є аналіз особливостей гендерного спілкування у сфері діяльності поліції.

**Виклад основного матеріалу.** Публічна комунікація є своєрідним засобом транслявання певної стратегічної матриці, яка забезпечує реалізацію ефективних каналів взаємодії між поліцією та громадськістю. Специфіка реалізації публічної комунікації проявляється через системно-стратегічний характер її поширення, що включає як

прямі, так і опосередковані канали комунікації, які дають можливість донести інформацію у різних аспектах, з різних контекстів та різним рівнем ефективності (Ульянов, Ніколаєв, Бахчеван, 2021).

О.О. Новікова та К.В. Пономаренко наголошують на тому, що комунікативна діяльність працівників поліції – це складна, багатопланова діяльність щодо встановлення та розвитку контактів із представниками різних вікових, професійних, культурних, етнічних груп, а також з особами, психічний стан яких непередбачуваний (потерпілі, підозрювані, свідки), що відбувається за несприятливих умов та обставин, породжена виконанням службового обов'язку в боротьбі зі злочинністю, захисту від протиправних посягань на життя та здоров'я, права та свободи громадян; захисту державного устрою та громадського порядку; містить обмін інформацією, вироблення єдиної стратегії взаємодії, сприйняття та розуміння іншої людини (Новікова, Пономаренко, 2018: 166).

Ефективна комунікація включає як письмові, так і усні навички, якими повинні володіти професіонали правоохоронних органів під час взаємодії з тими, хто в їхній команді, та громадянами в громаді. Це включає у себе поєднання розуміння того, що говорять інші, а також передачу інформації іншій людині, яка є чіткою та короткою. Що стосується письмового спілкування, то працівники правоохоронних органів повинні мати можливість чітко спілкуватися, коли описують подробиці події в звіті, тоді як за допомогою усного спілкування працівники правоохоронних органів повинні мати можливість ефективно спілкуватися з громадськістю.

Щоб поліцейська діяльність була чесною та ефективною, працівникам правоохоронних органів потрібен певний набір навичок, які допоможуть вирішувати повсякденні взаємодії. Тоді як технічні навички (такі як тактичні та юридичні навички) є життєво важливими для того, щоб правоохоронні органи могли ефективно виконувати свою роботу, навички міжособистісного спілкування є не менш важливими. Ці навички включають чесність, емпатію, адаптивність, розумову спритність, вирішення конфліктів та ефективне спілкування.

Термін «ефективно» також означає, що особа, з якою вони спілкуються, також розуміє спілкування. З точки зору спілкування з людьми з обмеженими можливостями, особливо із сенсорними, когнітивними, інтелектуальними або навчальними вадами, це означає забезпечення того, щоб правоохоронні органи не тільки розуміли набір навичок, але й мали адекватну підготовку для належного використання різних методів спілкування.

Докази можуть бути втрачені, а розслідування може бути скомпрометоване через те, що свідок

або підозрюваний не розуміє, що говорить поліцейський. Ефективна комунікація також потрібна для стосунків із громадою, втручання та посередництва. Навички спілкування необхідні для того, щоб правоохоронні органи належним чином виконували свою роботу, незалежно від того, чи потрібно їм розслідувати злочини, деескалувати ситуації, брати участь у запобіганні кризовим ситуаціям, зміцнювати довіру між громадами або писати службові записки, звіти та гранти. Співробітникам правоохоронних органів часто потрібно щодня ефективно спілкуватися з колегами, підлеглими, керівництвом, членами громади, жертвами, сім'ями жертв, іншими департаментами, юрисдикціями та судовою системою (What is Effective Communication in Law Enforcement?).

Ефективна правоохоронна діяльність залежить від встановлення відносин довіри, побудованих на основі регулярних контактів і практичного співробітництва між поліцією та громадянами. Зиск від такого співробітництва отримують всі сторони. Громадяни – від того, що поліція стає більш сприйнятливою до їхніх проблем і більш дієвою до вимог щодо забезпечення особистого захисту і доступу до правосуддя. Покращуються результати діяльності самої поліції, оскільки налагоджене спілкування та співробітництво з населенням є ключовими факторами ефективної правоохоронної діяльності в будь-якій громаді (Бойко, 2019).

У повсякденній роботі працівників поліції виникають різноманітні ситуації конфліктної взаємодії різного рівня, здебільшого агресивні за своєю формою спілкування (очна ставка, обшук, допит тощо). Для того щоб найбільш повно описати специфічні умови професійного спілкування між працівниками поліції, введено спеціальний термін «агресивне комунікативне середовище» (контакт поліцейського з агресивними проявами осіб, протиставлення позицій, відкритий конфлікт різного ступеня, що пов'язано з негативним емоційним напруженням).

Саме контакти в агресивному комунікативному середовищі становлять основу професійного спілкування поліцейського. Для деяких працівників фактор агресивного комунікативного середовища може викликати високу напруженість у міжособистісних контактах, що негативно позначається на результативності професійної діяльності та на загальному самопочутті працівника. Запобігання виникненню несприятливих умов та подолання негативних тенденцій у професійному спілкуванні потребує особливої уваги у формі професійного навчання (Крашеніннікова, 2017).

Створення поліцейської служби, яка є репрезентативною для населення, якому вона покликана служити – з точки зору етнічної приналежності, статі, релігії, мови тощо – підвищує

авторитет, довіру та легітимність служби в очах громадськості. Репрезентативна поліція підвищує оперативну ефективність завдяки доступу до широкого спектра навичок, досвіду, освіти та культури, що максимізує здатність знаходити відповідні рішення для місцевих проблем.

Жінки, які працюють у поліції, часто приносять у роботу специфічні навички та сильні сторони, які важливі для забезпечення ефективності та гендерної рівності в правоохоронних органах. Ці навички та якості включають:

1. Розрядження потенційно насильницьких ситуацій. Жінки-поліцейські можуть виявляти високий рівень емпатії та вміння врегулювати конфлікти без застосування сили. Це може сприяти зменшенню насильства під час взаємодії з громадянами.

2. Мінімізація застосування сили. Жінки можуть виявляти більшу обережність та відсутність агресивності у роботі, що допомагає уникнути надмірного застосування фізичної сили.

3. Навички ефективної комунікації. Жінки-поліцейські зазвичай володіють високим рівнем комунікативних навичок, які сприяють побудові довіри та розумінню між поліцейськими та громадянами. Жінки часто виявляють особливу чутливість у спілкуванні та вміння вислуховувати справжні обурення та потреби інших. Це робить їх ефективними в роботі з громадянами у важливих ситуаціях, таких як конфлікти, кризові ситуації та інші випадки, коли необхідно сприяти розумінню та співпереживанню. Крім того, здатність до емпатії та ефективної комунікації може допомогати у вирішенні конфліктів без застосування сили та сприяти збереженню миру та гармонії у спільноті. У цьому контексті роль жінок-поліцейських стає особливо важливою у підтриманні громадської безпеки та гендерної рівності.

4. Спеціалізована роль у справах, пов'язаних із жінками. У певних контекстах жінки-поліцейські можуть бути незамінними для обстеження жінок, зокрема під час обшуків або взаємодії з жертвами домашнього насильства. Вони можуть надавати жінкам важливу підтримку та забезпечувати безпеку під час таких справ.

5. Розширення мережі збору розвідувальної інформації. У роботі з різними групами громадян жінки-поліцейські можуть збирати цінну розвідувальну інформацію, що сприяє попередженню злочинності та забезпечує безпеку суспільства.

Ці аспекти підкреслюють важливість різноманітності та гендерної рівності в поліцейських силах. Урахування різниць у навичках та підходах між чоловіками та жінками сприяє більш ефективній та гендерно чутливій роботі правоохоронних органів.

Нині в усьому світі чоловіки значно переважають на службі в поліції. Тому необхідні конкретні

ініціативи для збільшення набору, утримання та просування по службі жінок.

Прихильність до гендерно-орієнтованої реформи поліції може зазнавати коливань, особливо коли рівень злочинності в країні починає зростати, а правоохоронні органи повертаються до репресивних методів боротьби зі злочинністю. У таких ситуаціях поліція може сконцентруватися на більш традиційних завданнях, які ставлять під загрозу права та свободи громадян, і це може призвести до забуття про гендерні аспекти в роботі правоохоронців. На жаль, це може також призвести до нерівного ставлення до певних груп суспільства, особливо тих, які вже перебувають у вразливому становищі.

Важливо враховувати, що національна поліція не є єдиним суб'єктом, залученим до охорони правопорядку. Приватні охоронні компанії та озброєні недержавні суб'єкти також мають великий вплив на безпеку та порядок у суспільстві. Є потреба у залученні цих суб'єктів до гендерно чутливого реформування сектору безпеки з урахуванням гендерних аспектів. Це може бути досягнуто через спільні програми навчання та тренінги з приватними охоронними компаніями, а також через регулювання їхньої діяльності з погляду дотримання принципів гендерної рівності та прав людини.

Загальна мета полягає в тому, щоб забезпечити, щоб гендерні аспекти були враховані в усіх сферах охорони правопорядку, незалежно від змін у кримінальній ситуації, і щоб усі суб'єкти, які залучені до забезпечення безпеки, спільно працювали над створенням справедливого та рівноправного суспільства, де права та гідність кожної особи захищені.

Для більшості жінок-поліцейських звичайні стресові фактори перетинаються з гендерною дискримінацією та переслідуваннями в результаті поліцейської культури (Brown, Campbell, Fife-Schaw, 1995). Поліцейська культура стосується основної системи переконань, норм, поведінки та ставлення, пов'язаних із поліцейською діяльністю. Основні цінності поліцейської культури можуть включати консерватизм, мачизм, підозрілість, ізоляцію та зосередженість на роботі та місії (Campeau, 2015). Поліцейська культура може сприяти менталітету «ми проти них» з наголосом на солідарності з колегами-офіцерами; проте, оскільки важливою субдоменією поліцейської культури є маскуліність, жінок-офіцерів поліції можуть сприймати як аутсайдерів, що не відповідають ідеальному типу офіцера старої школи (Brown, Fleming, Silvestri, Linton, Gouseti, 2019).

Важливим теоретичним поясненням гендерної нерівності в поліцейській діяльності є гегемонна маскуліність, або втілення ідеалізованої версії

мужності, яка впливає на нормативну владу, яку мають чоловіки (Connell, Messerschmidt, 2005). Крім поліцейської діяльності, дослідники зосередилися на домінуванні чоловіків і цінності маскулінності, щоб краще зрозуміти динаміку гендерної влади в організаціях. Через гегемонію маскулінності на маскулінність частково впливають етнічна приналежність, сексуальна орієнтація та клас (Hearn, 2004). Проявлення мужності можна сприймати як невід'ємну частину поліцейської роботи, причому поліцейських-чоловіків ідеалізують як сміливих, раціональних, фізично сильних і об'єктивних, із загальним уявленням про те, що жінки рідше підходять під цей ідеальний стереотип (Corsianos, 2011).

Надзвичайна панівна маскулінність цінується в поліцейській діяльності, де чоловіки можуть представляти свою мужність через фізичну силу, сексуальну та женоненависницьку повагу до жінок, а також підкреслюючи інтереси, визначені як чоловічі (наприклад, спорт і полювання); навпаки, жінок-офіцерів поліції часто сприймають як підлеглих, а їхня влада над чоловіками не сприймається охоче або серйозно, незважаючи на їхній ранг чи повноваження (Silvestri, 2017).

Акти сексуального насильства та міжособистісного насильства особливо стимулюють до гендерних упереджень з боку поліції. Це може включати від простої відмови реєструвати випадки відповідно до процедур під час першого контакту до сорому та звинувачень, навіть звинувачення жертви / потерпілої у неправдивому повідомленні. Жінки та дівчата з інвалідністю частіше ставлять під сумнів свою достовірність через шкідливі гендерні стереотипи та стереотипи щодо інвалідності.

Гендерні упередження також можуть поєднуватися або перетинатися з іншими упередженнями, наприклад, тими, що можуть формуватися на основі етнічної приналежності, інвалідності, сексуальності, віку та релігії. На практиці це може, наприклад, означати, що робляться припущення про те, що жінки більш схильні мати сексуально доступну поведінку, а отже, «напрошуються», або які чоловіки більш схильні до насильства чи хижацтва.

Цей взаємозв'язок між гендерними упередженнями та іншими формами дискримінації та стереотипами підкреслює складність проблеми та необхідність комплексного підходу до боротьби з нею. Поліцейські органи повинні бути особливо чутливими до цих перетинань упереджень і розробляти стратегії та програми, спрямовані на подолання гендерної дискримінації в комбінації з іншими формами соціальної нерівності та упереджень.

Хоча багато поліцейських дотримуються поглядів і цінностей на підтримку рівного, неупередженого та справедливого доступу до правосуддя,

неявні гендерні та інші упередження можуть стати значною перешкодою для забезпечення рівного доступу до правосуддя. Це відбувається тому, що неявні упередження діють на несвідомому рівні, а це означає, що наші судження можуть бути прийняті за лічені секунди, без будь-якого свідомого усвідомлення, і навіть можуть суперечити і часто суперечать свідомо переконанням і цінностям.

Конкретні дії керівництва поліції можуть включати у себе такі:

- забезпечити, щоб визначення правопорушень не допускали неправильного тлумачення або потурання міфам чи стереотипам, включаючи забезпечення того, щоб усі сексуальні дії, вчинені проти будь-якої жінки, яка не дала на це згоду, незалежно від її походження, навіть якщо вона не виявляє ознак опору, вважалися сексуальним насильством і підлягали кримінальному переслідуванню;

- розробити та впровадити заходи для захисту жінок у своїх колективах від насильства та домагань;

- реагувати на неприйнятну поведінку та дії з нульовою толерантністю до неприйнятної поведінки та дій;

- заохочувати та винагороджувати співробітників, які проходять регулярне та інституціоналізоване гендерно чутливе навчання та розбудову спроможності, включаючи спеціальне навчання.

Такі поведінкові риси, що відображають об'єктивність та професіоналізм, сприятимуть зміцненню довіри з боку потерпілих та можуть сприяти збільшенню кількості повідомлень, участі у розслідуванні та переслідуванні випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

Крім того, керівники поліції повинні також враховувати, наскільки зазвичай соціальне походження жертви / потерпілої впливає на упереджене ставлення, особливо якщо вона походить із вразливих верств населення. З нею можуть погано поводитися, особливо якщо агресор походить з «хорошої сім'ї», має певний «соціальний статус» або навіть є поліцейським чи співробітником сил безпеки (The handbook on gender-responsive police services). Цей аспект додатково підкреслює необхідність гендерної чутливості та розуміння соціокультурних факторів у роботі поліції. Керівники і правоохоронці повинні бути особливо уважними до потреб та інтересів осіб із вразливих груп населення та гарантувати їх адекватну підтримку та захист в усіх ситуаціях, незалежно від їхнього соціального статусу чи походження.

Забезпечення справедливого та рівноправного обслуговування всіх громадян, незалежно від їхнього соціального статусу чи походження, є важливою частиною завдань поліції в контексті гендерного спілкування та гендерної рівності.

Міжнародна увага та фінансова підтримка можуть вплинути на те, щоб процес реформування був чутливим до потреб чоловіків і жінок, особливо міжнародні цивільні поліцейські сили, які виступають як зразок для наслідування. Зміна гендерних ролей та соціальних структур створює простір для більшої кількості жінок розглядати поліцію як професійну можливість службової кар'єри.

Реформа поліцейської служби дає можливість встановити цілі щодо набору жінок на службу, перевірити новобранців на предмет гендерного насильства, а також інтегрувати гендерні питання в нову політику і протоколи, оперативні програми та тренінги. Може збільшитися кількість жінок, які можуть бути прийняті на службу в поліцію, в тому числі жінок, які очолюють і підтримують домогосподарства, а також колишніх учасниць бойових дій (Police Reform and Gender). Через високий рівень конфліктних і постконфліктних ситуацій може виникнути потреба у створенні спеціалізованих підрозділів для боротьби з насильством щодо жінок і дітей, як це було зроблено в Афганістані, Ліберії та Сьєрра-Леоне.

Реформа поліцейської служби у сфері гендерного спілкування може принести значний внесок у створення більш справедливого, рівноправного та ефективного правоохоронного середовища, що відповідає сучасним вимогам і визнає важливість участі жінок у поліційній діяльності.

**Висновки.** Отже, можна зробити висновок, що структурні особливості та підходи до гендерного спілкування впливають на рівень довіри громадян до поліції, якість обслуговування, а також робочий клімат серед співробітників поліції. Грамотично правильне та нетоксичне вживання мови є важливим аспектом гендерного спілкування в поліції, оскільки воно може впливати на створення гендерних стереотипів та ставлення до різних груп громадян. Гендерні аспекти також впливають на внутрішні відносини між співробітниками поліції. Розуміння та управління цими аспектами може сприяти покращенню робочого клімату та ефективності організації.

## ЛІТЕРАТУРА

- Бойко О.І. Комунікація як особистий захист поліцейського. URL: [https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/31\\_05\\_2019/pdf/19.pdf](https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/31_05_2019/pdf/19.pdf) (дата звернення: 23.09.2023).
- Крашеніннікова Т.В. Комунікативна компетенція працівника Національної поліції. Дніпро : Адверта, 2017. 107 с.
- Новікова О.О., Пономаренко К.В. Особливості комунікативної компетентності працівників поліції. *Правовий часопис Донбасу*. 2018. № 3 (64). С. 164–168.
- Ульянов О., Ніколаєв О., Бахчеван Є. Комунікативна компетентність поліцейського як необхідна умова ефективної діяльності. *Thesaurus* : зб. наук. пр. Магілєў, 2021. № 8. С. 220–232.
- Brown J., Campbell E.A., Fife-Schaw C. Adverse Impacts Experienced by Police Officers Following Exposure to Sex Discrimination and Sexual Harassment. *Stress Med.* 1995, No. 11. Pp. 221–228.
- Brown J., Fleming J., Silvestri M., Linton K., Gouseti I. Implications of Police Occupational Culture in Discriminatory Experiences of Senior Women in Police Forces in England and Wales. *Police Soc.* 2019. No. 29, pp. 121–136.
- Campeau H. 'Police Culture' at Work: Making Sense of Police Oversight. *Br. J. Criminol.* 2015. No. 55. Pp. 669–687.
- Connell R.W., Messerschmidt J.W. Hegemonic Masculinity: Rethinking the Concept. *Gend. Soc.* 2005. No. 19. Pp. 829–859.
- Corsianos M. Responding to Officers' Gendered Experiences through Community Policing and Improving Police Accountability to Citizens. *Contemp. Justice Rev.* 2011. No. 14. Pp. 7–20.
- Hearn J. From Hegemonic Masculinity to the Hegemony of Men. *Fem. Theory.* 2004. No. 5. Pp. 49–72.
- Police Reform and Gender. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/2/5/30664.pdf> (дата звернення: 23.09.2023).
- Silvestri M. Police Culture and Gender: Revisiting the 'Cult of Masculinity' Polic. *A J. Policy Pract.* 2017, No. 11. Pp. 289–300.
- The handbook on gender-responsive police services. For Women and Girls Subject to Violence. URL: [https://www.iawp.org/resources/Documents/IAWP%20Projects/Handbook-EN-Fin-AllInOne%20\(31%20Jan\)\[71\].pdf](https://www.iawp.org/resources/Documents/IAWP%20Projects/Handbook-EN-Fin-AllInOne%20(31%20Jan)[71].pdf) (дата звернення: 23.09.2023).
- What is Effective Communication in Law Enforcement? URL: <https://www.accessibility.com/blog/what-is-effective-communication-in-law-enforcement> (дата звернення: 23.09.2023).